

Het verschil in persoonlijkheid tussen volwassenen met kinderen en volwassenen zonder kinderen

Student: G. Hoeksma (S5220874)

Begeleider en eerste beoordelaar: dr. M. (Maria) Wiertsema

Tweede beoordelaar: dr. P.R. (Pauline) Schreuder

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2025

Aantal woorden: 4889

Abstract

Aim. This study examined the link between parenthood and the Big Five personality traits. The goal was to find out whether adults with children differ in personality from adults without children. While much research has focused on personality development in childhood and adolescence, less is known about how personality changes in adulthood. Based on the Social Investment Theory, which proposes that major life transitions such as parenthood can shape personality traits, it was expected that parents and non-parents would show differences in personality. **Method.** Data came from the eighth wave of the National Child Development Study and included a large sample of 9790 adults, aged 50 to 51 (49% male, 51% female). Of these, 84% had children and 16% did not. A cross-sectional design was used, and five regression analyses were performed. **Results.** Small but significant differences were found in extraversion, agreeableness, and openness: adults with children scored higher on extraversion and agreeableness, while adults without children scored higher on openness. No differences were found for neuroticism and conscientiousness. The study also controlled for socioeconomic status and gender. These factors affected personality but did not fully explain the differences between parents and non-parents. **Conclusion.** The findings suggest that parenthood may be related to some personality traits, even if the differences are small. Although this study helps us better understand personality differences in adulthood, future research should use a longitudinal design and consider whether people are childless by choice or not.

Keywords: Big Five personality traits, Parenthood, Childless, Personality differences

Het verschil in persoonlijkheid tussen volwassenen met kinderen en volwassenen zonder kinderen

Vroeger werd verondersteld dat persoonlijkheid na het 30e levensjaar niet meer verandert (James, 1890). Tegenwoordig blijkt echter dat persoonlijkheid wel verder ontwikkelt naarmate men ouder wordt (Roberts en Mroczek, 2008). Deze verandering blijkt niet alleen te komen door het ouder worden, maar ook door sociale eisen en ervaringen, zoals trouwen en werkloosheid (Specht et al., 2011). Binnen de psychologie wordt persoonlijkheid dan ook vaak onderzocht in relatie tot levensgebeurtenissen en mentale gezondheid. Zo blijkt dat individuen die hoger scoren op neuroticisme, extraversie en nauwgezetheid vaker te maken hebben met angststoornissen, depressieklachten en middelenmisbruik (Kotov et al., 2010). Toch is er nog weinig bekend over welke factoren hierin verder precies een rol spelen.

Een factor die mogelijk een rol speelt in de ontwikkeling van persoonlijkheid, is ouderschap. Ouderschap is een ingrijpende levensgebeurtenis die zowel verantwoordelijkheden als uitdagingen met zich meebrengt (Hoek, 2010). Volgens de Social Investment Theory kunnen zulke levensgebeurtenissen leiden tot veranderingen in persoonlijkheidskenmerken, doordat mensen nieuwe sociale rollen aannemen waarin zij investeren (Roberts, Wood & Smith, 2005). Ouderschap is een voorbeeld van een sociale rol met bijbehorende verwachtingen, gedragingen en sociale verplichtingen (Belsky, 1984). Ook onderzoek van Zimmerman & Neyer (2013) ondersteunt het idee dat een grote levensgebeurtenis, zoals een langdurige reis, persoonlijkheid zou kunnen beïnvloeden. Dit laat zien dat de persoonlijkheidsontwikkeling mede wordt beïnvloed door externe omstandigheden.

Een theoretisch model dat kan helpen bij het begrijpen van persoonlijkheidsveranderingen is de Trait Theory. In deze theorie wordt ervan uitgegaan dat persoonlijkheid bestaat uit verschillende persoonlijkheidskenmerken (Eysenck, 1947; Cattell,

1972). Een van de meest gebruikte modellen binnen deze benadering is het Five-Factor model van Costa en McCrae (1985), ook wel bekend als de Big Five. Het Five-Factor model beschrijft persoonlijkheid aan de hand van vijf dimensies: *extraversie* (de mate waarin iemand sociaal, energiek en assertief is), *vriendelijkheid* (de mate waarin iemand meegaand, behulpzaam en empathisch is), *nauwgezetheid* (de mate van organisatie, doelgerichtheid en zelfdiscipline), *neuroticisme* (de mate van emotionele instabiliteit, angst en gevoeligheid voor stress) en *vindingrijkheid* (de mate waarin iemand creatief is, nieuwsgierig is en openstaat voor nieuwe ervaringen) (McCrae & Costa, 2003). Aangezien de Big Five een universeel toepasbaar model is en het een gestructureerd kader biedt om veranderingen in persoonlijkheid te analyseren, zal dit model gebruikt worden in dit onderzoek (McCrae & Costa, 2003).

Eerder onderzoek geeft aanwijzingen over welke persoonlijkheidsdimensies mogelijk samenhangen met ouderschap. Sociale eisen en verantwoordelijkheden die bij ouderschap horen, lijken aan te sluiten bij specifieke dimensies. Zo ervaren volwassenen met kinderen gemiddeld meer stress dan volwassenen zonder kinderen (McMullin & Marshall, 1996), wat mogelijk gerelateerd is aan neuroticisme (McCrae & Costa, 2003). Daarnaast vereist ouderschap dagelijks plannen en prioriteiten stellen om effectief voor kinderen te zorgen (Pettersson, Gravesteyn & Peschier, 2017), wat overeenkomt met de dimensie nauwgezetheid (McCrae & Costa, 2003). Verder blijkt uit eerder onderzoek dat volwassenen met kinderen hoger scoren op extraversie en vriendelijkheid in vergelijking met volwassenen die vrijwillig kinderloos zijn (Avison & Furnham, 2015).

Bij het niet hebben van kinderen lijken ook bepaalde omstandigheden voor te komen die samenhangen met specifieke persoonlijkheidsdimensies. Zo worden er verschillende voorbeelden genoemd die gepaard gaan met het niet hebben van kinderen, zoals meer vrijheid, stress, minder verantwoordelijkheden en zorgen (Hansen, 2011). Meer vrijheid kan

bijvoorbeeld ruimte bieden om te reizen, nieuwe interesses te ontwikkelen en open te staan voor nieuwe ervaringen. Dit zijn gedragingen die overeenkomen met de dimensie vindingrijkheid (McCrae & Costa, 2003). Hoewel eerder onderzoek dus suggesties doet over mogelijke verschillen tussen volwassenen met en zonder kinderen, is er nog weinig bekend over hoe deze groepen expliciet van elkaar verschillen op een leeftijd waarop het ouderschap al langere tijd onderdeel van het leven is.

Van andere onderzoeken is er bekend dat sekse en sociaaleconomische status ook van invloed zijn op de persoonlijkheidskenmerken. Zo scoren vrouwen vaak hoger op neuroticisme en vriendelijkheid, terwijl mannen vaak hoger scoren op vindingrijkheid en extraversie (Costa, Terracciano & McCrae, 2001). Daarnaast scoren personen met een hogere sociaaleconomische status vaak hoger op extraversie, vindingrijkheid en nauwgezetheid, waarbij personen met een lagere sociaaleconomische status vaak hoger scoren op neuroticisme (Luo et al., 2022).

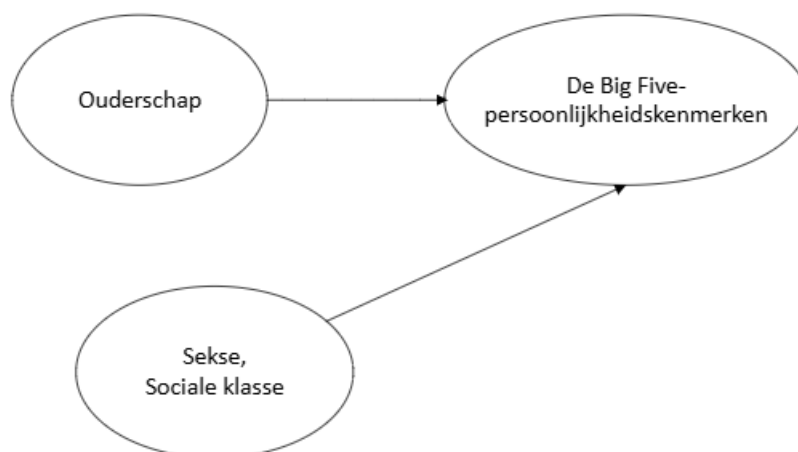
Doel en vraagstelling

Binnen de persoonlijkheidspsychologie is al veel onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van persoonlijkheid in de jeugd en de adolescentie. Uit het overzicht van Specht et al. (2011) blijkt echter dat er relatief weinig studies zijn die met name de stabiliteit van persoonlijkheid op latere leeftijd onderzoeken. Er lijkt dus nog veel onduidelijkheid te bestaan over hoe persoonlijkheid zich ontwikkelt gedurende de volwassenheid en welke factoren hierop van invloed zijn. Een factor die daarbij mogelijk een rol speelt is ouderschap. Inzicht in de samenhang tussen ouderschap en persoonlijkheid zou bij kunnen dragen aan het vroegtijdig signaleren van mentale gezondheidsproblemen bij ouders en niet-ouders. Op basis daarvan kan gericht ondersteuning worden geboden. In dit onderzoek is specifiek gekeken naar volwassenen van 50 tot 51 jaar. Dit is een leeftijdsgroep waarin belangrijke levensgebeurtenissen, zoals het krijgen van kinderen, doorgaans al hebben plaatsgevonden.

Het doel van het onderzoek is inzicht geven in hoeverre persoonlijkheidskenmerken van volwassenen met kinderen verschillen van die van volwassenen zonder kinderen. De onderzoeksvraag die daarbij centraal staat is: *‘In welke mate verschillen volwassenen met kinderen en volwassenen zonder kinderen in hun persoonlijkheidskenmerken volgens het Big Five-model?’*

Op basis van eerder onderzoek (McMullin & Marshall, 1996; McCrae & Costa, 2003; Petterson, Gravestijn & Peschier, 2017; Avison & Furnham, 2015; Hansen, 2011) is de verwachte uitkomst van dit onderzoek dat volwassenen met kinderen hogere mate van neuroticisme, nauwgezetheid, extraversie en vriendelijkheid vertonen. Bij volwassenen zonder kinderen wordt een hogere mate van vindingrijkheid verwacht. In dit onderzoek wordt gecontroleerd voor sociaaleconomische status en sekse, omdat verwacht wordt dat deze variabelen invloed zullen hebben op de persoonlijkheidskenmerken (Costa, Terracciano & McCrae, 2001; Luo et al., 2022). In Figuur 1 zijn de verwachtingen schematisch weergegeven in een conceptueel model.

Figuur 1
Conceptueel model

Methode

Onderzoeksdesign

Deze kwantitatieve, cross-sectionele studie onderzoekt de mate waarin de persoonlijkheid verschilt tussen volwassenen met kinderen en volwassenen zonder kinderen. Hiervoor is gebruikgemaakt van bestaande data uit de National Child Development Study (NCDS) (Power & Elliott, 2006). De NCDS is een longitudinaal cohortonderzoek dat in totaal 17.638 deelnemers heeft gevolgd die in maart 1958 in Groot-Brittannië zijn geboren. Om de ontwikkeling van deze deelnemers in kaart te brengen, zijn zij gedurende hun leven op meerdere momenten bevraagd over uiteenlopende onderwerpen zoals gezondheid, gezinssituatie, werk, persoonlijkheid en maatschappelijke participatie (Power & Elliott, 2005).

Procedure

Voor dit onderzoek is alleen gebruik gemaakt van de metingen die tussen augustus 2008 en mei 2009 zijn afgenomen. De respondenten waren bij dit meetmoment 50-51 jaar oud. De data in dit onderzoek is afgenomen door middel van een face-to-face interview van 55 minuten en een papieren zelfinvul-vragenlijst. De werving van de respondenten heeft plaatsgevonden via eerdere contactgegevens, waarbij de deelnemers zijn uitgenodigd om nog een keer mee te doen (Brown et al., 2012). Nadat de deelnemers een informatiebrief over de enquête hadden ontvangen, konden zij aanvullende informatie opvragen of zich afmelden voor de deelname. Ook tijdens latere contactmomenten konden zij verdere deelname weigeren (University of London, 2014).

De dataverzameling is uitgevoerd door getrainde interviewers. De interviews zijn persoonlijk afgenomen en de zelfinvul-vragenlijsten zijn achteraf opgehaald door de interviewer. Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, is gebruikgemaakt van de relevante informatie over persoonlijkheid die afkomstig is uit de International Personality Item Pool (IPIP) en de gegevens over het totaal aantal biologische en niet-biologische kinderen van de deelnemers.

Populatie en steekproef

De doelpopulatie van dit onderzoek bestaat uit alle volwassenen van 50-51 jaar oud uit Groot-Brittannië. Uiteindelijk zal over deze populatie een uitspraak worden gedaan met betrekking tot het ouderschap en de Big Five-persoonlijkheidskenmerken (University of London et al., 2012). De steekproef omvatte 9790 deelnemers, waarvan 4821 mannen (49%) en 4968 vrouwen (51%). Van deze groep hadden 1545 deelnemers (16%) geen kinderen en 8213 deelnemers (84%) wel kinderen.

Variabelen en instrumenten

De voorspellende variabele in dit onderzoek is ouderschap. Deze variabele is geconstrueerd als een dichotome variabele (“kinderen: ja/nee”), op basis van de items ‘Totaal aantal biologische kinderen van cohortleden (in huishouden en afwezig)’ en ‘Totaal aantal niet-biologische kinderen van cohortleden (in huishouden en afwezig)’ (Brown et al., 2012). De variabele kreeg de waarde 0 (geen kinderen) wanneer zowel het aantal biologische kinderen als niet-biologische kinderen gelijk was aan nul. Indien het aantal biologische en/of niet-biologische kinderen groter was dan nul, werd de variabele gecodeerd als 1 (wel kinderen).

De afhankelijke variabelen in dit onderzoek zijn de Big Five-persoonlijkheidskenmerken, gemeten met 50 items uit de International Personality Item Pool (IPIP) (Goldberg, 1999). Respondenten kregen stellingen voorgelegd die corresponderen met de vijf persoonlijkheidskenmerken, zoals “Ik ben de gangmaker van het feest” voor extraversie; “Ik heb belangstelling voor anderen” voor vriendelijkheid; “Ik ben altijd goed voorbereid” voor nauwgezetheid; “Ik ben meestal ontspannen” voor emotionele stabiliteit (omgekeerde van neuroticisme) en “Ik beschik over een rijke woordenschat” voor vindingrijkheid (Lim & Ployhart, 2006). Elke stelling is beoordeeld op een vijfpuntschaal met de volgende antwoordcategorieën: 1 (Zeer inaccuraat), 2 (Matig inaccuraat), 3 (Niet

inaccuraat en niet accuraat), 4 (Matig accuraat) en 5 (Zeer accuraat) (Brown et al., 2012). De antwoorden op de items zijn opgeteld, zodat elke deelnemer een score krijgt op elk van de vijf persoonlijkheidskenmerken. De scores voor elke eigenschap variëren tussen 10 en 50, waarbij hogere scores overeenkomen met hogere niveaus van elke eigenschap.

In deze steekproef is een Cronbach's alpha van 0.59 gevonden. Dit wijst op een matige interne consistentie van de schaal, wat betekent dat de vragen op de schaal niet altijd goed met elkaar samenhangen. In eerder onderzoek is echter een hogere interne consistentie voor de International Personality Item Pool-schaal gerapporteerd, met een Cronbach's alpha van 0.78 (Goldberg, 1999), wat duidt op een goede betrouwbaarheid. Dit verschil roept vragen op over de betrouwbaarheid van de schaal in de huidige steekproef.

Daarnaast zijn sekse en sociaaleconomische status als controlevariabelen meegenomen. Sekse is gemeten als dichotome variabele ("geslacht: man/vrouw"), hierbij staat 0 voor 'man' en 1 voor 'vrouw'. De sociaaleconomische status (SES) is geclassificeerd op basis van beroepscategorieën, waarbij lagere numerieke codes (zoals 1.0 = professioneel en 2.0 = managerieel-technisch) wijzen op een hogere SES, en hogere codes (zoals 3.0 = geschoold, 4.0 = gedeeltelijk geschoold en 5.0 = ongeschoold) op een lagere SES. Dit volgt de classificatie die eerder werd gebruikt door Akasaki et al. (2019).

Analyseplan

De statistische analyses zijn uitgevoerd met behulp van IBM SPSS Statistics (versie 28; IBM Corp., 2022). De beschrijvende statistieken zijn bepaald voor de gehele groep en voor de twee subgroepen (wel of geen kinderen). Hierbij zijn de gemiddelden, standaarddeviaties en steekproefomvang berekend om een eerste indruk van de verdeling te krijgen. Vervolgens is gecontroleerd of aan de assumpties van multicollineariteit, normaliteit en homoscedasticiteit is voldaan. Om de samenhang tussen de variabelen te onderzoeken, zijn er bivariate Pearson-correlatieanalyses uitgevoerd.

Er zijn vijf meervoudige regressieanalyses uitgevoerd, waarbij elk van de Big Five-persoonlijkheidskenmerken als afhankelijke variabele werd onderzocht en ouderschap als onafhankelijke variabele. Het gebruik van meervoudige regressieanalyse maakt het mogelijk om controlevariabelen mee te nemen. Deze aanpak biedt inzicht in zowel de sterkte van het effect van ouderschap op elk persoonlijkheidskenmerk als de richting van dit effect. De resultaten van elk persoonlijkheidskenmerk is afzonderlijk geanalyseerd, wat een gedetailleerd inzicht geeft in de specifieke relaties tussen ouderschap en de verschillende persoonlijkheidskenmerken.

De analyse is opgebouwd in twee modellen om het effect van ouderschap op persoonlijkheid zorgvuldig te kunnen onderzoeken. In het eerste model is het directe verband tussen ouderschap en de Big Five-persoonlijkheidskenmerken geanalyseerd. Vervolgens zijn in het tweede model sekse en sociaal-economische status (SES) toegevoegd als controlevariabelen. Dit maakt het mogelijk om het effect van ouderschap te analyseren, rekening houdend met sekse en SES. Significantie is beoordeeld aan de hand van een p -waarde van $< .05$, de effectgrootte R^2 is gerapporteerd om de sterkte van de verbanden te interpreteren. De regressiecoëfficiënt laat zien hoe de scores op de Big-Five persoonlijkheidskenmerken veranderen wanneer volwassenen wel of geen kinderen hebben.

Resultaten

Beschrijvende analyses

In Tabel 1 is de beschrijving van de variabelen ouderschap, extraversie, vriendelijkheid, nauwgezetheid, emotionele stabiliteit, vindingrijkheid, sekse en sociaaleconomische status te zien. De volledige steekproef bestaat uit 9790 deelnemers, waarvan het grootste deel van de deelnemers wel kinderen heeft (84%) en een kleiner deel geen kinderen heeft (16%).

Als er wordt gekeken naar de Big Five-persoonlijkheidskenmerken, dan is er te zien dat de deelnemers meer dan gemiddeld vriendelijk ($M = 36.78$), nauwgezet ($M = 33.72$) en vindingrijk ($M = 32.47$) zijn. Hiernaast is er te zien dat de deelnemers in mindere mate emotioneel stabiel ($M = 28.24$) en extravert ($M = 29.35$) zijn.

Bij sekse is er sprake van een bijna gelijke verdeling, namelijk 49% man en 51% vrouw. Wat betreft sociaaleconomische status valt 40% in de hogere klassen (professioneel en managerieel-technisch) en 35% in de lagere klasse (geschoold, gedeeltelijk geschoold en onvoldoende geschoold). Deze verdeling ligt redelijk dicht bij elkaar.

De controle van de assumpties liet zien dat er geen sprake is van multicollineariteit (VIF-waarden rond 1.00; Tolerance-waarden rond 0.99). De residuen vertoonden een voldoende normale verdeling en de assumptie van homoscedasticiteit werd grotendeels bevestigd (Bijlage A). Tot slot waren de waarnemingen onafhankelijk, aangezien de data afkomstig zijn van individuele respondenten.

Tabel 1

Beschrijving van de variabelen ouderschap, persoonlijkheidskenmerken, sekse en sociaaleconomische status

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
Ouderschap					
Geen kinderen	1545 (16%)				
Wel kinderen	8213 (84%)				
Persoonlijkheid					
Extraversie	8549	29,35	6,69	9	45
Vriendelijkheid	8525	36,78	5,36	12	45
Nauwgezetheid	8415	33,72	5,46	11	45
Emotionele stabiliteit	8531	28,24	7,27	9	45
Vindingrijkheid	8449	32,47	5,27	11	45
Sekse					
Man	4821 (49%)				
Vrouw	4968 (51%)				
Sociaaleconomische status					
Professioneel	511 (5%)				
Managerieel-technisch	3404 (35%)				
Geschoold	1635 (17%)				

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
Gedeeltelijk geschoold	1564 (16%)				
Onvoldoende geschoold	206 (2%)				
Anders	5 (.1%)				

Correlatieanalyse

Om de samenhang tussen de variabelen te beoordelen, zijn er bivariate Pearson-correlatieanalyses uitgevoerd (Tabel 2). Er zijn positieve correlaties gevonden tussen ouderschap en extraversie ($r = 0.08$; $p < .01$) en tussen ouderschap en vriendelijkheid ($r = 0.05$; $p < .05$). Dit impliceert dat volwassenen met kinderen extravert en vriendelijker zijn dan volwassenen zonder kinderen. Daarentegen is er een negatieve samenhang tussen ouderschap en vindingrijkheid ($r = -0.04$; $p < .01$), wat impliceert dat mensen die kinderen hebben iets minder vindingrijk zijn. Voor nauwgezetheid ($r = -0.03$; $p > .05$) en emotionele stabiliteit ($r = 0.01$; $p > .05$) zijn geen significante relaties met ouderschap gevonden.

Daarnaast is er gekeken naar de onderlinge samenhang van de persoonlijkheidskenmerken. Zo is af te lezen in Tabel 2 dat vriendelijkheid positief samenhangt met extraversie ($r = 0.35$; $p < .01$), en nauwgezetheid ($r = 0.28$; $p < .01$), wat impliceert dat mensen die vriendelijk zijn gemiddeld ook vaker nauwgezet en extravert zijn. Vindingrijkheid blijkt ook samen te hangen met extraversie ($r = 0.40$; $p < .01$) en vriendelijkheid ($r = 0.34$; $p < .01$), wat impliceert dat mensen die vindingrijk zijn gemiddeld ook vaker extravert en vriendelijk zijn.

Wat betreft sekse suggereert de data dat vrouwen in vergelijking met mannen minder vaak nauwgezet en extravert zijn en vaker vindingrijk zijn. Sociaaleconomische status hangt negatief samen met vindingrijkheid, emotionele stabiliteit en extraversie. Dit impliceert dat mensen met een hogere sociaaleconomische status, uitgedrukt in een lagere score, gemiddeld vindingrijker, emotioneel stabiel en extravert zijn.

Tabel 2
Correlatie- Pearson Correlatie

	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Ouderschap (wel kinderen = 1)	1							
2. Extraversie	0.08**	1						
3. Vriendelijkheid	0.048**	0.35**	1					
4. Nauwgezetheid	-0.003	0.16**	0.28**	1				
5. Emotionele stabiliteit	0.01	0.23**	0.06**	0.21**	1			
6. Vindingrijkheid	-0.04**	0.40**	0.34**	0.25**	0.09**	1		
7. Sekse (vrouw =1)	-0.03**	-0.06**	-0.38**	-0.10**	0.13**	0.03*	1	
8. Sociaaleconomische status	0.03*	-0.11**	-0.08**	-0.08**	-0.09**	-0.3**	-0.08**	1

Noot. * $p < .05$, tweezijdig. ** $p < .01$, tweezijdig.

Meervoudige regressieanalyse

Relatie tussen ouderschap en extraversie

Om te onderzoeken of volwassenen met kinderen verschillen in extraversie ten opzichte van volwassenen zonder kinderen is er een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd. In Model 1 is gekeken naar het effect van ouderschap op extraversie (Tabel 3). Het directe effect van ouderschap op extraversie is significant en positief ($\beta = 1.52$; $p < .001$), wat impliceert dat volwassenen met kinderen extravertter zijn dan volwassenen zonder kinderen. De verklaarde variantie in dit model is echter klein, met een Adjusted R Square van .007. Dit betekent dat slechts 0.7% van de variantie in extraversie verklaard kan worden door ouderschap.

In Model 2 zijn de controlevariabelen toegevoegd om te kijken of het effect van ouderschap op extraversie verandert als er wordt gecontroleerd voor sekse en sociaaleconomische status (Tabel 3). Het effect van ouderschap blijft significant en bijna gelijk ($\beta = 1.55$; $p < .001$), dit impliceert dat volwassenen met kinderen extravertter zijn dan volwassenen zonder kinderen. Daarnaast suggereren de gegevens uit dit model dat vrouwen minder extravert zijn dan mannen en dat mensen met een lagere sociaaleconomische status

minder extravert zijn dan mensen met een hogere sociaaleconomische status. De verklaarde variantie neemt iets toe in dit model, met een Adjusted R Square van .026. Dit betekent dat 2.6% van de variantie in extraversie verklaard kan worden door ouderschap, sekse en sociaaleconomische status.

Tabel 3
Meervoudige regressieanalyse van extraversie

Variabelen	Model 1				Model 2			
	β	SE	95% bhi	p	β	SE	95% bhi	p
Intercept	28.07	0.18	(27,72;28,43)	<.001	31.21	0.31	(30.59;31.82)	<.001
Ouderschap (wel kinderen = 1)	1.52	0.20	(1.14;1.91)	<.001	1.55	0.21	(1.13;1.20)	<.001
Sekse (vrouw = 1)					-1.09	0.15	(-1.40;0.79)	<.001
Sociaal economische status					-0,91	0,09	(-1,08;-0,74)	<.001
Adjusted R Square	.007				.026			
p	<.001				<.001			

Noot. $N = 9790$. Tweezijdig getoetst.

Relatie tussen ouderschap en vriendelijkheid

Om te onderzoeken of volwassenen met kinderen verschillen in vriendelijkheid ten opzichte van volwassenen zonder kinderen, is er een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd. Model 1 (Tabel 4) laat zien dat ouderschap een significant en positief effect heeft op vriendelijkheid ($\beta = 0.70$; $p < .001$), wat impliceert dat volwassenen met kinderen vriendelijker zijn dan volwassenen zonder kinderen. De verklaarde variantie in dit model is echter zeer klein (Adjusted $R^2 = .002$), wat betekent dat 0.2% van de variantie in vriendelijkheid verklaard kan worden door ouderschap.

In Model 2 (Tabel 4) zijn sekse en sociaaleconomische status toegevoegd als controlevariabelen om te kijken of het effect van ouderschap op vriendelijkheid verandert.

Het effect van ouderschap blijft significant en bijna gelijk ($\beta = 0.69$; $p < .001$), dit impliceert dat volwassenen met kinderen vriendelijker zijn dan volwassenen zonder kinderen. Daarnaast suggereren de gegevens uit dit model dat vrouwen minder vriendelijk zijn dan mannen en dat mensen met een lagere sociaaleconomische status minder vriendelijk zijn dan mensen met een hogere sociaaleconomische status. De verklaarde variantie stijgt in dit model naar 16,8% (Adjusted $R^2 = .168$), wat betekent dat 16.8% van de variantie in vriendelijkheid verklaard kan worden door ouderschap, sekse en sociaaleconomische status.

Tabel 4
Meervoudige regressieanalyse van vriendelijkheid

Variabelen	Model 1				Model 2			
	β	SE	95% bhi	p	β	SE	95% bhi	p
Intercept	36.20	0.15	(35.91;36.48)	<.001	40.10	0.23	(39.64;40.56)	<.001
Ouderschap (wel kinderen = 1)	0.70	0.16	(0.39;1.01)	<.001	0.69	0.16	(0.39;1.00)	<.001
Sekse (vrouw = 1)					-4.27	0.11	(-4.49;-0.78)	<.001
Sociaal economische status					-0.66	0.07	(-0.78;-0.53)	<.001
Adjusted R Square	.002				.168			
p	<.001				<.001			

Noot. N= 9790. Tweezijdig getoetst.

Relatie tussen ouderschap en nauwgezetheid

Om te onderzoeken of volwassenen met kinderen verschillen in nauwgezetheid ten opzichte van volwassenen zonder kinderen, is er een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd. Model 1 (Tabel 5) laat zien dat het effect van ouderschap op nauwgezetheid niet significant is ($\beta = -0.04$; $p = .801$), wat betekent dat er geen verschil is gevonden tussen het al dan niet hebben van kinderen en nauwgezetheid. De verklaarde variantie in dit model is 0

(Adjusted $R^2 = .000$), wat betekent dat ouderschap geen verklaarde variantie in nauwgezetheid oplevert in dit model.

In Model 2 (Tabel 5) zijn sekse en sociaaleconomische status toegevoegd als controlevariabelen om te kijken of het effect van ouderschap op nauwgezetheid verandert. Het effect van ouderschap blijft niet significant ($\beta = 0.17$; $p = .549$), wat erop wijst dat ook wanneer er gecontroleerd wordt voor sekse en SES, ouderschap geen betekenisvolle invloed heeft op nauwgezetheid. Wel suggereren de gegevens uit dit model dat vrouwen minder nauwgezet zijn dan mannen en dat mensen met een lagere sociaaleconomische status minder nauwgezet zijn dan mensen met een hogere sociaaleconomische status. De verklaarde variantie neemt toe (Adjusted $R^2 = .018$), wat betekent dat 1.8% van de variantie in nauwgezetheid verklaard kan worden door ouderschap, sekse en sociaaleconomische status.

Tabel 5
Meervoudige regressieanalyse van nauwgezetheid

Variabelen	Model 1				Model 2			
	β	SE	95% bhi	p	β	SE	95% bhi	p
Intercept	33.75	0.15	(33.46;34.04)	<.001	35.97	0.25	(35.47;36.46)	<.001
Ouderschap(wel kinderen = 1)	-0.04	0.16	(-0.36;0.28)	0.801	0.69	0.17	(-0.44;0.23)	.549
Sekse (vrouw = 1)					-1.17	0.12	(-1.42;-0.93)	<.001
Sociaal economische status					-0.51	0.07	(-0.65;-0.37)	<.001
Adjusted R Square	.000				.018			
p	.80				<.001			

Noot. $N = 9790$. Tweezijdig getoetst.

Relatie tussen ouderschap en emotionele stabiliteit

Om te onderzoeken of volwassenen met kinderen verschillen in emotionele stabiliteit ten opzichte van volwassenen zonder kinderen, is er een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd. Model 1 (Tabel 6) laat zien dat het effect van ouderschap op emotionele stabiliteit niet significant is ($\beta = 0.22$; $p = .315$), wat betekent dat er geen verschil is gevonden tussen

het al dan niet hebben van kinderen en emotionele stabiliteit. De verklaarde variantie in dit model is 0 (Adjusted $R^2 = .000$), wat betekent dat ouderschap geen verklaarde variantie in emotionele stabiliteit oplevert in dit model.

In Model 2 (Tabel 6) zijn sekse en sociaaleconomische status toegevoegd als controlevariabelen om te kijken of het effect van ouderschap op emotionele stabiliteit verandert. Het effect van ouderschap blijft niet significant ($\beta = 0.13$; $p = .569$), wat erop wijst dat ook wanneer er gecontroleerd wordt voor sekse en SES, ouderschap geen betekenisvolle invloed heeft op vindingrijkheid. Wel suggereren de gegevens uit dit model dat vrouwen meer emotioneel stabiel zijn dan mannen en dat mensen met een lagere sociaaleconomische status minder emotioneel stabiel zijn dan mensen met een hogere sociaaleconomische status. De verklaarde variantie neemt toe in dit model (Adjusted $R^2 = .023$), wat betekent dat 2.3% van de variantie in emotionele stabiliteit verklaard kan worden door ouderschap, sekse en sociaaleconomische status.

Tabel 6
Meervoudige regressieanalyse van emotionele stabiliteit

Variabelen	Model 1				Model 2			
	β	SE	95% bhi	p	β	SE	95% bhi	p
Intercept	28.24	0.20	(27.85;28.62)	<.001	29.47	0.33	(28.82;30.13)	<.001
Ouderschap (wel kinderen = 1)	0.22	0.22	(-0.21;0.64)	.315	0.13	0.23	(-0.31;0.57)	.569
Sekse (vrouw = 1)					1.78	0.16	(1.45;2.10)	<.001
Sociaal economische status					-0.61	0.09	(-0.79;-0.42)	<.001
Adjusted R Square	.000				.023			
p	.315				<.001			

Noot. $N = 9790$. Tweezijdig getoetst.

Relatie tussen ouderschap en vindingrijkheid

Om te onderzoeken of volwassenen met kinderen verschillen in vindingrijkheid ten opzichte van volwassenen zonder kinderen, is er een meervoudige regressieanalyse

uitgevoerd. Model 1 (Tabel 7) laat zien dat ouderschap een significant en negatief effect heeft op vindingrijkheid ($\beta = -0.57$; $p < .001$), wat impliceert dat volwassenen zonder kinderen vindingrijker zijn dan volwassenen met kinderen. De verklaarde variantie in dit model is echter zeer klein (Adjusted $R^2 = .001$), wat betekent dat slechts 0.1% van de variantie in vindingrijkheid verklaard wordt door ouderschap.

In Model 2 (Tabel 7) zijn sekse en sociaaleconomische status toegevoegd als controlevariabelen om te kijken of het effect van ouderschap op vriendelijkheid verandert. Het effect van ouderschap blijft significant en bijna gelijk ($\beta = -0.51$; $p = .002$), dit impliceert dat volwassenen met kinderen minder vindingrijk zijn dan volwassenen zonder kinderen. Sekse blijkt geen significante voorspeller te zijn en de gegevens uit dit model suggereren dat mensen met een lagere sociaaleconomische status meer vindingrijk zijn dan mensen met een hogere sociaaleconomische status. De verklaarde variantie in dit model neemt toe (Adjusted $R^2 = .064$), wat inhoudt dat 6.4% van de variantie in vindingrijkheid verklaard wordt door ouderschap, sekse en sociaaleconomische status.

Tabel 7
Meervoudige regressieanalyse van vindingrijkheid

Variabelen	Model 1				Model 2			
	β	SE	95% bhi	p	β	SE	95% bhi	p
Intercept	32.95	0.14	(32.66;33.23)	<.001	36.90	0,24	(36.43;37.37)	<.001
Ouderschap(wel kinderen = 1)	-0.57	0.16	(-0.87;-0.26)	<.001	-0,51	0.16	(-0.83;-0.19)	.002
Sekse (vrouw = 1)					0.12	0.12	(-0.22;0.24)	.928
Sociaal economische status					0.07	0.07	(-1.61;-1.34)	<.001
Adjusted R Square	.001				.064			
p	<.001				<.001			

Noot. $N = 9790$. Tweezijdig getoetst

Discussie

In dit onderzoek is gekeken naar de relatie tussen ouderschap en de Big Five persoonlijkheidskenmerken. Binnen de persoonlijkheidspsychologie is al veel onderzoek

gedaan naar de ontwikkeling van persoonlijkheid tijdens de jeugd en adolescentie. Over de ontwikkeling van persoonlijkheid gedurende de volwassenheid is echter nog relatief weinig bekend (Specht et al., 2011). Dit gebrek aan kennis heeft aanleiding gegeven tot het formuleren van de volgende onderzoeksvraag: *‘In welke mate verschillen volwassenen met kinderen en volwassenen zonder kinderen in hun persoonlijkheidskenmerken volgens het Big Five-model?’* Er werd verwacht dat volwassenen met kinderen vriendelijker, extravarter, neurotischer en nauwgezetter zouden zijn en dat volwassenen zonder kinderen vindingrijker zouden zijn (McMullin & Marshall, 1996; McCrae & Costa, 2003; Petterson, Gravesteyn & Peschier, 2017; Avison & Furnham, 2015; Hansen, 2011). Deze verwachtingen werden deels bevestigd. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat volwassenen met kinderen vriendelijker en extravarter zijn en dat volwassenen zonder kinderen vindingrijker zijn. Voor neuroticisme en nauwgezetheid zijn geen verschillen gevonden.

De gevonden verschillen in extraversie en vriendelijkheid sluiten aan bij eerder onderzoek, waarin werd aangetoond dat volwassenen met kinderen hoger scoorden op extraversie en vriendelijkheid in vergelijking met volwassenen die vrijwillig kinderloos zijn (Avison & Furnham, 2015). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat ouderschap een sociale rol is waarin bepaald gedrag, zoals warmte, openheid en sociale betrokkenheid wordt gestimuleerd (Belsky, 1984). Door te investeren in deze rol, zoals beschreven is in de Social Investment Theory (Roberts et al., 2005), kunnen persoonlijkheidskenmerken als extraversie en vriendelijkheid mogelijk sterker ontwikkelen. Ook het gevonden verschil in vindingrijkheid, waarbij volwassenen zonder kinderen hoger scoorden, sluit aan bij eerder onderzoek. Een genoemd voordeel van het niet hebben van kinderen is dat dit gepaard gaat met meer vrijheid (Hansen, 2011), wat meer ruimte zou kunnen bieden om te reizen en nieuwe interesses te ontwikkelen. Dit zijn gedragingen die kenmerkend zijn voor de dimensie vindingrijkheid (McCrae en Costa, 2003).

Hoewel ouderschap gepaard gaat met verhoogde stress (McMullin & Marshall, 1996) en het vraagt om dagelijks plannen en prioriteiten stellen (Petterson, Gravestijn & Peschier, 2017), zijn er geen verschillen gevonden tussen volwassenen met kinderen en volwassenen zonder kinderen voor neuroticisme en nauwgezetheid. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat neuroticisme en nauwgezetheid relatief stabiele persoonlijkheidskenmerken zijn in de volwassenheid. Uit het onderzoek van Costa en McCrae (1994) blijkt dat neuroticisme en nauwgezetheid hoge stabiliteitswaarden vertonen, wat wijst op een sterke consistentie over tijd. Hierdoor zijn deze persoonlijkheidskenmerken mogelijk minder gevoelig voor ingrijpende levensgebeurtenissen, zoals ouderschap, en dus ook minder beïnvloedbaar door rolinvestering zoals beschreven in de Social Investment Theory (Roberts et al., 2005).

Sterke punten, beperkingen, aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Een sterk punt van dit onderzoek is de grootte van de steekproef. De deelname van 9790 personen vergroot de generaliseerbaarheid van de resultaten en biedt daarmee een stevige basis om uitspraken te doen over het verschil tussen volwassenen met en zonder kinderen. Daarnaast is er afzonderlijk gekeken naar elk van de vijf dimensies van de Big Five, waardoor nauwkeurig is vastgesteld waar de verschillen tussen volwassenen met en zonder kinderen voorkomen. Dit verhoogt de precisie van het onderzoek.

Tegelijkertijd zijn er beperkingen in dit onderzoek die mee moeten worden genomen bij de interpretatie. Een eerste beperking van dit onderzoek is dat in dit onderzoek geen onderscheid is gemaakt tussen volwassenen die bewust of ongewild kinderloos zijn. Dit verschil kan relevant zijn, omdat in een eerdere studie naar voren komt dat vrijwillig kinderloze personen lager scoren op extraversie en vriendelijkheid dan mensen met kinderen of met een kinderwens (Avison & Furnham, 2015). Deze bevindingen wijzen op mogelijke

verschillen in persoonlijkheidskenmerken tussen deze groepen. Toekomstig onderzoek zou dit onderscheid kunnen meenemen om hier meer inzicht in te krijgen.

Een tweede beperking is dat er in deze steekproef een relatief lage interne consistentie is gevonden voor de International Personality Item Pool (IPIP) ($\alpha = 0.59$). Dit betekent dat de betrouwbaarheid van de meting lager is dan gewenst, wat mogelijk invloed heeft op de nauwkeurigheid van de resultaten. Verder zijn de gevonden verbanden tussen ouderschap en de persoonlijkheidskenmerken vriendelijkheid, extraversie en vindingrijkheid weliswaar statistisch significant, maar de samenhang tussen de variabelen is over het algemeen zwak. Dit suggereert dat de relaties in de praktijk mogelijk een beperkte rol spelen en de resultaten daarom voorzichtig moeten worden geïnterpreteerd.

Een vierde beperking is het cross-sectionele design, waarbij de gegevens op één moment in de tijd zijn verzameld. Hierdoor kunnen geen causale uitspraken worden gedaan en is het onduidelijk of ouderschap leidt tot veranderingen in persoonlijkheid of dat bepaalde persoonlijkheidskenmerken leiden tot de keuze om kinderen te krijgen. Daarom zou voor vervolgonderzoek het gebruik van een longitudinaal design van belang zijn.

Conclusie

Ondanks de beperkingen biedt dit onderzoek waardevol inzicht in de relatie tussen ouderschap en de Big Five-persoonlijkheidskenmerken. Er zijn verschillen gevonden in extraversie, vriendelijkheid en vindingrijkheid tussen volwassenen met en zonder kinderen. Voor neuroticisme en nauwgezetheid werden geen duidelijke verschillen gevonden. Daarmee draagt dit onderzoek bij aan de kennis over persoonlijkheidsverschillen in de volwassenheid. Deze kennis geeft meer inzicht in hoe ouderschap zich kan verhouden tot mentale gezondheid.

Om nog beter inzicht te krijgen in de relatie tussen ouderschap en persoonlijkheid, is het van belang dat vervolgonderzoek gebruikmaakt van een longitudinaal design en

onderscheid maakt tussen volwassenen die bewust kinderloos zijn en volwassenen die ongewild geen kinderen hebben.

Literatuurlijst

- Akasaki, M., Ploubidis, G. B., Dodgeon, B., & Bonell, C. P. (2019). The clustering of risk behaviours in adolescence and health consequences in middle age. *Journal of Adolescence*, 77, 188–197. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2019.11.003>.
- Avison, M., & Furnham, A. (2015). Personality and voluntary childlessness. *Journal Of Population Research*, 32(1), 45–67. <https://doi.org/10.1007/s12546-014-9140-6>
- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: A process model. *Child Development*, 55(1), 83–96. <https://doi.org/10.2307/1129836>
- Brown, M., Elliott, J., Hancock, M., Shepherd, P., Dodgeon, B., & Centre for Longitudinal Studies. (2012). *National Child Development Study 2008-2009 Follow-Up*. Centre for Longitudinal Studies. Opgehaald van [NCDS-2008-9-User-Guide-to-Dataset__FINAL-VERSION-FOR-DEPOSIT-Revised-Oct-2012.pdf]
- Cattell, R. B. (1972). The 16 P.F. and basic personality structure: A reply to Eysenck. *Journal of Behavioral Science*, 1(4), 169–187.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1985). *The NEO Personality inventory manual*. Psychological Assessment Resources.
- Costa P.T., Jr., McCrae R.R. (1994). “Set like plaster”? Evidence for the stability of adult personality. In: T. Heatherton en J. Weinberger (Eds.), *Can personality change?* (pp. 21-40). Washington, DC: APA.
- Costa, P. T., Terracciano, A., & McCrae, R. R. (2001). Gender differences in personality traits across cultures: Robust and surprising findings. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(2), 322–331. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.81.2.322>
- Eysenck, H. J. (1947). *Dimensions of personality*. Kegan Paul.
- Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public domain, personality inventory measuring the lower- level facets of several five-factor models. In I. Mervielde, I. Deary, F. De

- Fruyt, & F. Ostendorf (Eds.), *Personality Psychology in Europe*, Vol. 7 (pp. 7-28).
Tilburg, The Netherlands: Tilburg University Press.
- Hansen, T. (2011). Parenthood and happiness: A review of folk theories versus empirical evidence. *Social Indicators Research*, 108(1), 29–64. <https://doi.org/10.1007/s11205-011-9865-y>
- Hoek, M. (2010). Ouderschapsgroei van beginnende ouders. In *Ouderschap & Ouderbegeleiding* (Vol. 13, Issue 1, pp. 28–29). <https://fiom.nl/sites/fiom-nl/files/media/files/ouderschapsgroei-van-beginnende-ouders-hoek-2010.pdf>
- IBM Corp. (2022). *IBM SPSS Statistics for Windows (Version 28.0)* [Computer software].
IBM Corp.
- Jeffries, S., & Konnert, C. (2002). Regret and psychological well-being among voluntarily and involuntarily childless women and mothers. *The International Journal of Aging and Human Development*, 54(2), 89–106.
- Koster, N., Van Der Heijden, P. T., Laceulle, O. M., & Van Aken, M. a. G. (2020). Een vernieuwende blik op persoonlijkheidsproblematiek bij jongeren: Van traditionele hokjes naar dimensioneel denken. *Kind En Adolescent*, 41(1), 31–49. <https://doi.org/10.1007/s12453-019-00230-7>
- Kotov, R., Gamez, W., Schmidt, F., & Watson, D. (2010). Linking “big” personality traits to anxiety, depressive, and substance use disorders: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 136(5), 768–821. <https://doi.org/10.1037/a0020327>
- Lim, B. C., & Ployhart, R. E. (2006). Transformational leadership: Relations to the five-factor model and team performance in typical and maximum contexts. *Organizational Research Methods*, 9(1), 29–54. <https://doi.org/10.1177/1094428105283193>

- Luo, J., Zhang, B., Antonoplis, S., & Mroczek, D. K. (2022). The effects of socioeconomic status on personality development in adulthood and aging. *Journal of Personality*, 92(1), 243–260. <https://doi.org/10.1111/jopy.12801>
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (2003). *Personality in adulthood: A five-factor theory perspective* (2e ed.). Guilford Press.
- McMullin, J. A., & Marshall, V. W. (1996). Family, friends, stress, and well-being: Does childlessness make a difference? *Canadian Journal on Aging / La Revue Canadienne Du Vieillissement*, 15(3), 355–373. <https://doi.org/10.1017/s0714980800005821>
- Petterson, D., Gravestijn, C., & Peschier, C. (2017). De kracht van alledaags ouderschap. *Pedagogiek*, 37(1), 27–46. <https://doi.org/10.5117/ped2017.1.pett>
- Power, C., & Elliott, J. (2006). Cohort profile: 1958 British birth cohort (National Child Development Study). *International Journal Of Epidemiology*, 35(1), 34–41. <https://doi.org/10.1093/ije/dyi183>
- Roberts, B. W., & Mroczek, D. (2008). Personality trait change in adulthood. *Current Directions in Psychological Science*, 17(1), 31–35. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2008.00543.x>
- Roberts, B. W., Wood, D., & Smith, J. L. (2004). Evaluating Five Factor Theory and social investment perspectives on personality trait development. *Journal of Research in Personality*, 39(1), 166–184. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2004.08.002>
- Specht, J., Egloff, B., & Schmukle, S. C. (2011). Stability and change of personality across the life course: The impact of age and major life events on mean-level and rank-order stability of the Big Five. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(4), 862–882. <https://doi.org/10.1037/a0024950>

University of London. Institute of Education. Centre for Longitudinal Studies. (2012)

National Child Development Study: Sweep 8, 2008-2009. [data collection]. 3rd

Release. UK Data Service. SN: 6137, DOI: <http://doi.org/10.5255/UKDA-SN-6137-2>

University of London. Institute of Education. Centre for Longitudinal Studies. (2014).

NCDS: Ethical review and consent. [https://cls.ucl.ac.uk/wp-](https://cls.ucl.ac.uk/wp-content/uploads/2017/07/NCDS-Ethical-review-and-Consent-2014.pdf)

[content/uploads/2017/07/NCDS-Ethical-review-and-Consent-2014.pdf](https://cls.ucl.ac.uk/wp-content/uploads/2017/07/NCDS-Ethical-review-and-Consent-2014.pdf)

Zimmermann, J., & Neyer, F. J. (2013). Do we become a different person when hitting the

road? Personality development of sojourners. *Journal of Personality and Social*

Psychology, 105(3), 515–530. <https://doi.org/10.1037/a0033019>

Bijlage A

Assumpties checken

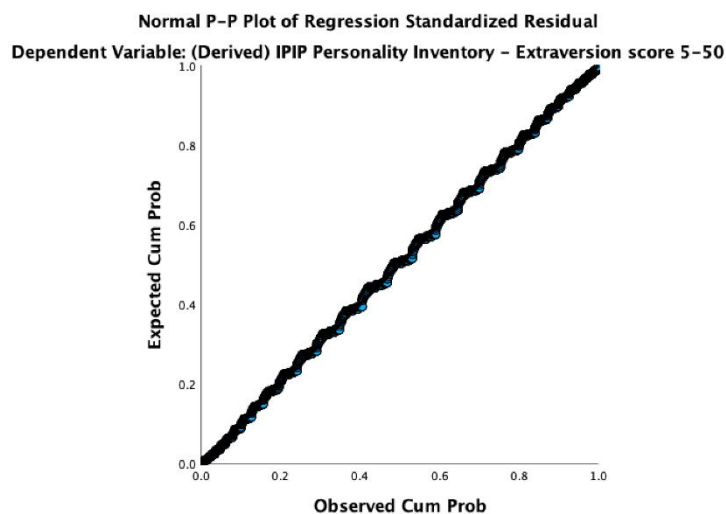
In deze bijlage worden de assumptiecontroles weergegeven. Per variabele is de normaliteit van de residuen beoordeeld aan de hand van een P-P plot en de homoscedasticiteit aan de hand van een scatterplot. Daarnaast is multicollineariteit gecontroleerd op basis van VIF- en Tolerance-waarden.

Assumptiecontrole extraversie

In Figuur 2 is te zien dat de residuen de verwachte lijn volgen, wat erop wijst dat de assumptie van normaliteit voor extraversie niet is geschonden.

Figuur 2

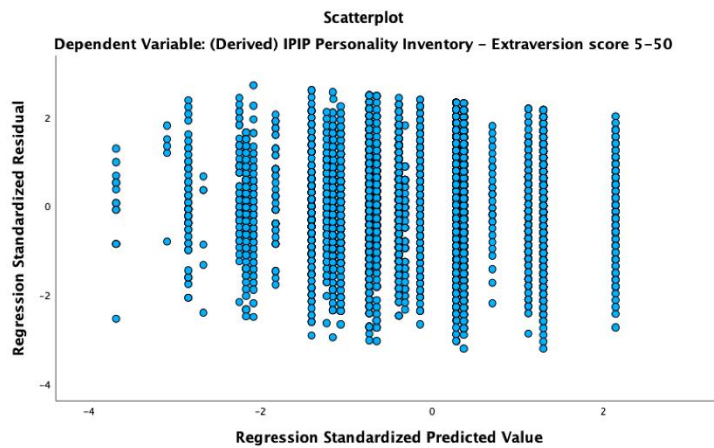
Normal P-P Plot extraversie

In Figuur 3 is geen duidelijk patroon zichtbaar, wat erop wijst dat de assumptie van homoscedasticiteit voor extraversie niet is geschonden.

Figuur 3

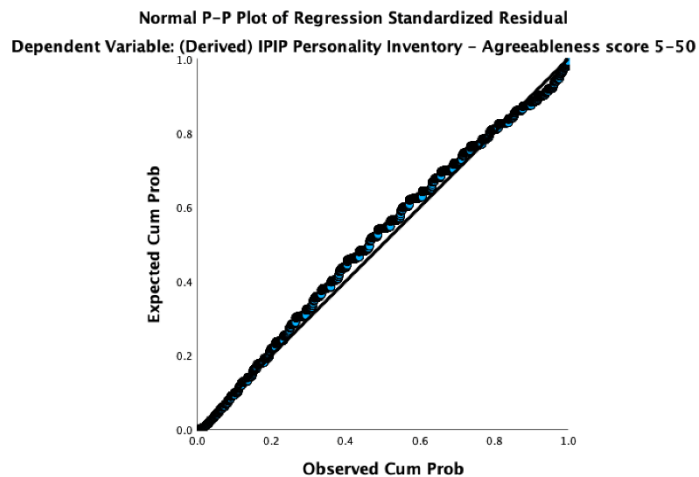
Scatterplot van de gestandaardiseerde residuen tegen de voorspelde waarden (controle op homoscedasticiteit voor extraversie)

Assumptiecontrole vriendelijkheid

In Figuur 4 is te zien dat de residuen de verwachte lijn volgen, wat erop wijst dat de assumptie van normaliteit voor vriendelijkheid niet is geschonden.

Figuur 4

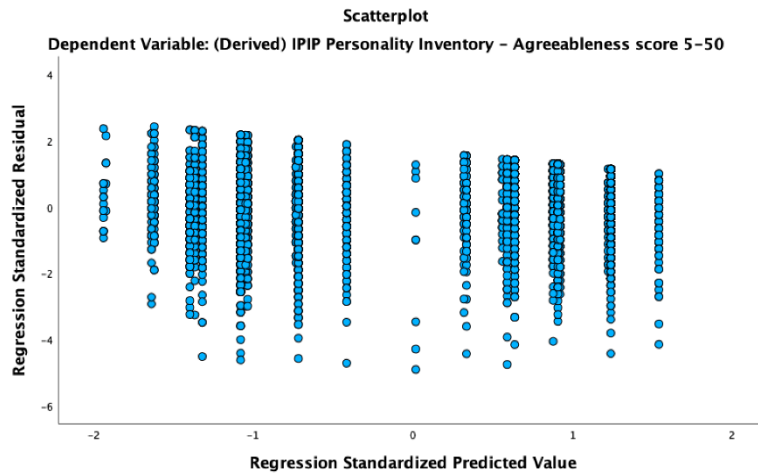
Normal P-P Plot vriendelijkheid

In Figuur 5 is geen duidelijk patroon zichtbaar, wat erop wijst dat de assumptie van homoscedasticiteit voor vriendelijkheid niet is geschonden.

Figuur 5

Scatterplot van de gestandaardiseerde residuen tegen de voorspelde waarden (controle op homoscedasticiteit voor vriendelijkheid)

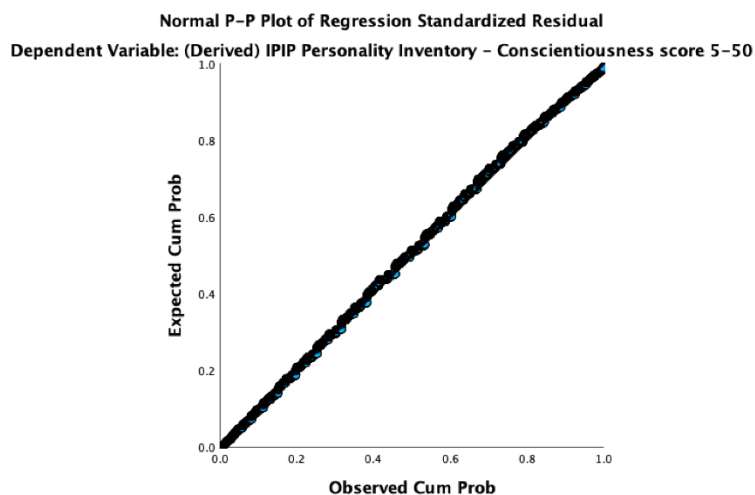

Assumptiecontrole nauwgezetheid

In Figuur 6 is te zien dat de residuen de verwachte lijn volgen, wat erop wijst dat de assumptie van normaliteit voor nauwgezetheid niet is geschonden.

Figuur 6

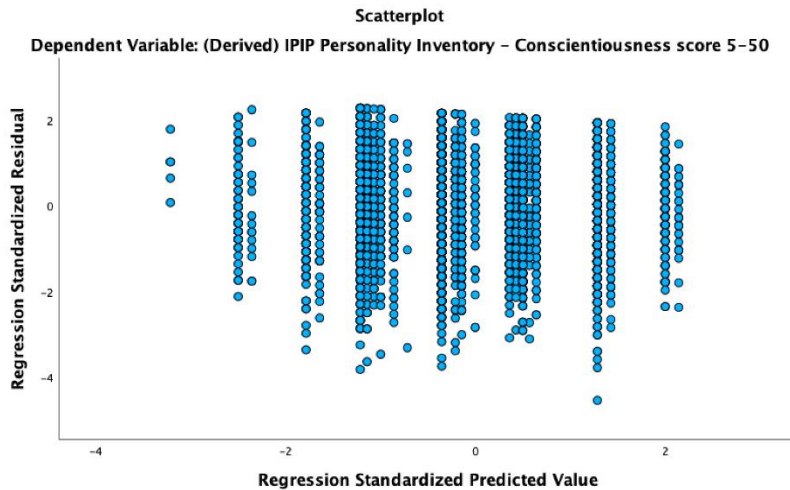
Normal P-P Plot nauwgezetheid

In Figuur 7 is geen duidelijk patroon zichtbaar, wat erop wijst dat de assumptie van homoscedasticiteit voor nauwgezetheid niet is geschonden.

Figuur 7

Scatterplot van de gestandaardiseerde residuen tegen de voorspelde waarden (controle op homoscedasticiteit voor nauwgezetheid)

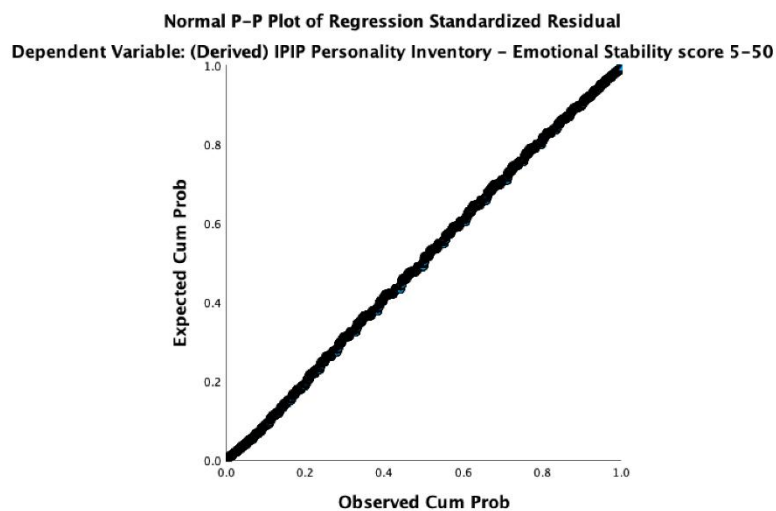

Assumptiecontrole emotionele stabiliteit

In Figuur 8 is te zien dat de residuen de verwachte lijn volgen, wat erop wijst dat de assumptie van normaliteit voor emotionele stabiliteit niet is geschonden.

Figuur 8

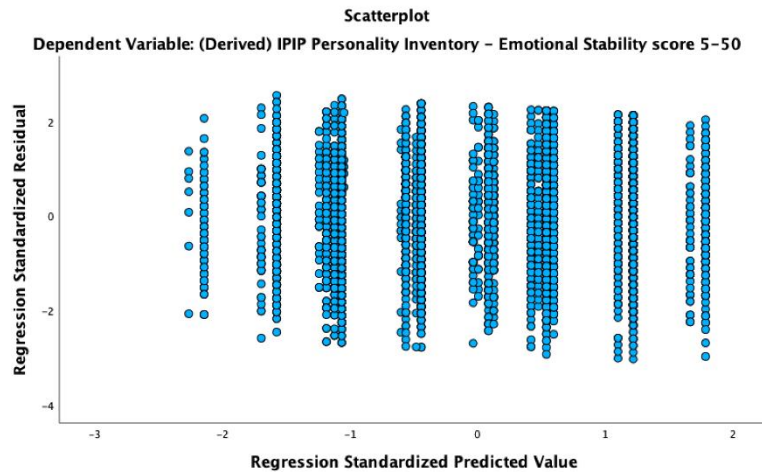
Normal P-P plot emotionele stabiliteit

In Figuur 9 is geen duidelijk patroon zichtbaar, wat erop wijst dat de assumptie van homoscedasticiteit voor emotionele stabiliteit niet is geschonden.

Figuur 9

Scatterplot van de gestandaardiseerde residuen tegen de voorspelde waarden (controle op homoscedasticiteit voor emotionele stabiliteit)

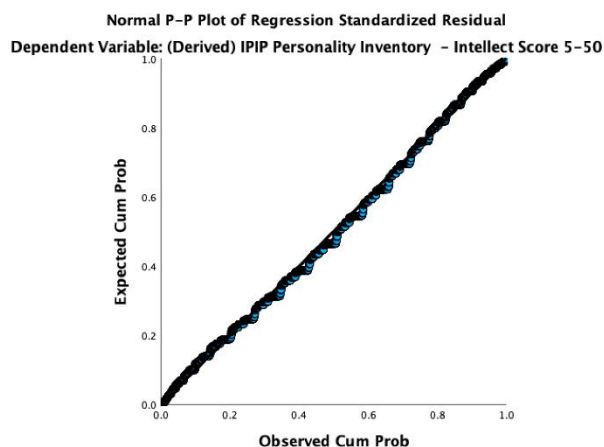

Assumptiecontrole vindingrijkheid

In Figuur 10 is te zien dat de residuen de verwachte lijn volgen, wat erop wijst dat de assumptie van normaliteit voor vindingrijkheid niet is geschonden.

Figuur 10

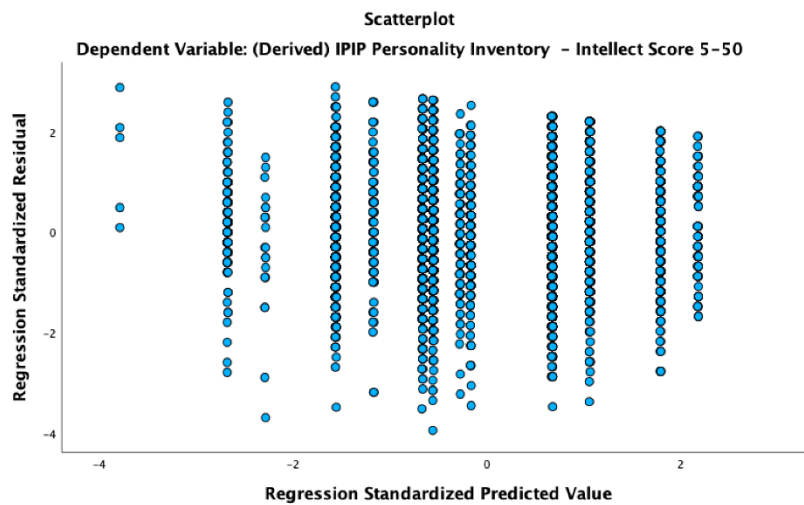
Normal P-P plot vindingrijkheid

In Figuur 11 is geen duidelijk patroon zichtbaar, wat erop wijst dat de assumptie van homoscedasticiteit voor vindingrijkheid niet is geschonden.

Figuur 11

Scatterplot van de gestandaardiseerde residuen tegen de voorspelde waarden (controle op homoscedasticiteit voor vindingrijkheid)

Assumptiecontrole Multicollineariteit

De VIF- en Tolerance-waarden in Tabel 8 tonen aan dat er geen sprake is van multicollineariteit tussen de onafhankelijke variabelen binnen de vijf regressiemodellen. Alle VIF-waarden liggen dicht bij 1.00 en blijven onder de grenswaarde van 3.00. Ook alle Tolerance-waarden benaderen 1.00, wat wijst op een minimale mate van overlap. Hiermee wordt voldaan aan de assumptie multicollineariteit.

Tabel 8

VIF- en Tolerance-waarden van ouderschap, geslacht en SES

	Extraversie	Vriendelijkheid	Nauwgezetheid	Emotionele stabiliteit	Vindingrijkheid
VIF - Ouderschap	1.001	1.001	1.001	1.001	1.001
Tolerance - Ouderschap	.999	.999	.999	.999	.999
VIF - Sekse	1.006	1.006	1.006	1.005	1.005
Tolerance - Sekse	.994	.994	.994	.995	.995
VIF - SES	1.007	1.007	1.007	1.006	1.006
Tolerance - SES	.993	.993	.993	.994	.994